

KRÓNIKUS VESEELÉGTELEN GYERMEKEK (GYÓGY)PEDAGÓGIAI JELLEMZŐI: ISKOLÁZOTTSÁGI ADATOK – EGY PILÓTA VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

Vargáné Molnár Márta*, Molnár Miklós Zsolt** és Zászkaliczky Péter***

*ELTE-BGGYFK Tanulásban Akadályozottak és Értelmileg Akadályozottak
Pedagógiája Tanszék

**Semmelweis Egyetem, I. sz. Belgyógyászati Klinika

***ELTE-BGGYFK Általános Gyógypedagógiai Tanszék

Kulcsszavak: krónikus vesebetegség, oktatási esélyegyenlőség, (gyógy)pedagógiai mérőeljárások

Nem ismertek hazai adatok a gyermekkorú veseelégtelen betegek pedagógiai ellátására vonatkozóan. A betegek életfenntartó vesepótló kezelésén túlmutatóan, hosszú távú életesélyeiket meghatározó egyéb tényezők (pl. iskolai pályafutásuk) ismerete alapvető fontosságú, de mostanáig kevés figyelmet kapott. Tervezett vizsgálatunk során a teljes hazai veseelégtelen populáció esetében felmérjük, hogy a gyermekek az értelmi és környezeti tényezők által meghatározott állapotuknak megfelelő iskolatípusban és fokon tanulnak-e. Jelen absztraktban a pilótavizsgálat eredményeit prezentáljuk.

A budapesti dialízis centrum 9 betegét tanulmányoztuk, ők a teljes magyar betegpopuláció (70–80 fő) 10–12%-át adják. A pilóta vizsgálat során szülői interjút és (gyógy)pedagógiai vizsgálatot alkalmaztunk. A szülői interjú magába foglalta az alapvető szociodemográfiai, a család életvitelével kapcsolatos, valamint a fogyatékosági, hospitalizáltsági és az egészségi állapotot jelző paramétereket. Az interjú másik része a gyermekek iskolai, illetve oktatási pályafutására vonatkozott. A gyógypedagógiai vizsgálat a TKVSZRB-k által alkalmazott pedagógiai diagnosztikai vizsgálati elemek részletességét vette alapul. Továbbá életkortól függően felvettünk egyes DIFER szubteszteket, Brunet-Lézine tesztet.

A betegek életkora $9;11\pm 3;7$ év/hónap volt, a 9 betegből 5 volt fiú. A vizsgált 9 gyermekből 8 érte el a tanköteles kort. A tanköteles vagy képzési kötelezett korú gyermekekből 2 beteg nem kezdte el az iskolát, a többiek pedig a 7 éves kort meghaladóan. Az elvégzett osztályok száma évekként elmaradt az életkor szerint elvárhatótól (átlag $\pm$ szórás: $1,4\pm 1,14$ év). Speciális tantervű általános iskolába nem járt egyetlen gyermek sem. Az iskolai életutat több alkalommal szakították meg évekre (medián; (min.-max.): 0,75; (0–2)). A fogyatékos fejlődéshez hasonló megkésettség tapasztalható szinte minden területen. Motorikus gyengeség, pszichomotoros lassúság jellemző, súlyos elmaradás a beszéd fejlődésében, emlékezetgyengeség, téri és kiemelten az idői tájékozódás zavara, emberalakábrázolás gyengesége (Goodenough; RQ: med.; (min.-max.): 78,5; (67–83)), a Bender tesztbeni teljesítmény szintén évekként elmarad az átlagostól (medián; (min.-max.): 3,5; (3–5)). Az alapkultúrtechnikák terén szintén több évnyi különbség mutatkozik az életkor és az (elvárható/teljesített) osztályfok közt. A vizsgált betegek szüleinek iskolai végzettsége és szociális státusza igen alacsonynak bizonyult. A legmagasabb iskolai végzettség a szakközépiskola volt, s összesen három édesapa dolgozott teljes munkaidőben.

Eredményeink alapján megállapíthatjuk, hogy a vizsgált gyermekekre kiemelten jellemző az iskolai fejlődésbeli elmaradás, ami szükségessé tenné a gyógypedagógiai segítséget.